TENTOONSTELLING Brussels Kunstencentrum Wiels toont overzicht tekeningen Anne-Mie Van Kerckhoven

Getekende metamorfoses

■ (tijd) - 'Ik denk niet, ik teken', zegt kunstenares Anne-Mie Van Kerckhoven. Het Brusselse kunstencentrum Wiels presenteert een merkwaardig overzicht van de vele tekeningen die de nu 57-jarige kunstenares de voorbije 30 jaar maakte. Van Kerckhoven is vooral bekend door haar multimediale werk waarin ze seksualiteit, beeldvorming en technologie aftast. Maar het tekenen blijkt de basis van haar oeuvre te zijn.

'Na het einde van de wereld' uit 1975.

Kunstenares Anne-Mie Van Kerckhoven is de veelzijdigheid zelve. Zij schildert, en maakt multimediale installaties met audio, video, computer en internet. Ze schrijft ook teksten. Uit al dat werk blijkt haar eigenzinnige interesse voor de relatie tussen kunst, seksualiteit, wetenschap, politiek en maatschappij. Al bijna dertig jaar is ze een spilfiguur in de Antwerpse artistieke underground. Met haar partner Danny Devos richtte ze in 1981 Club Moral op, een vereniging die het neusje van de avant-garde uit binnen- en buitenland binnenhaalde en toonde in een oude opslagruimte in Borgerhout. Kunst, performances, experimentele muziek, multimedia: er werd druk mee geëxperimenteerd en Club Moral werd een grote naam in Europese avant-garde middens.

LABYRINT

Maar daarnaast bouwde Van Kerckhoven aan een eigen carrière. In 1970 begon ze met grafische vormgeving te studeren aan de Antwerpse Academie. Omdat het de richting was met de sterkste nadruk op tekenen. Ze wilde zich zoveel mogelijk beeldtechnieken eigen maken waarmee beelden gereproduceerd konden worden. De verschillende grafische technieken zijn voor haar talen met onderling verwisselbare wetten en patronen. Zij houdt van de spanningen die ertussen ontstaan. De verschillende krachten van zeer verschillende materialen is iets dat haar fascineert. Dat is erg duidelijk in deze tentoonstelling waarin zeer verschillende tekenstijlen, van sober zwart-wit tot fel gekleurd, van sober eenvoudig tot frivool complex gecombineerd worden. Maar alle tekeningen in de typische wat hoekige stijl zijn onmiskenbaar van de hand van Van Kerckhoven.

De tentoonstelling is als een soort labyrint opgebouwd. Hier en daar staat in dat labyrint een spiegel, zodat wij even op onszelf botsen. Want Van Kerckhoven wil ook steeds de kijker zelf bij het kunstproces betrekken. Deze tekeningen zijn niet alleen een soort dagboekfragmenten van de kunstenares, maar gaan ook over onszelf en de tijd waarin ze gemaakt zijn.

ALCHEMIE

Je kan verschillende periodes en invloeden ontdekken in de enkele honderden tekeningen die in Wiels getoond worden. Van de hippietijd, de invloed van symbolisme en de erotische tekeningen, over het surrealisme, de strips en manga's, tot het cyberfeminisme. Maar in alles blijft de kunst van Van Kerckhoven zichzelf. Als een tekende alchemiste weet ze alles met alles te verbinden, elke vaststaande betekenis te ondergraven en/of nieuwe betekenissen te geven. 'In de beperking

> De wereld bestaat niet uit vastgeroeste normen en clichés, niet uit slogans die door dik en dun verdedigd moeten worden, maar uit een eeuwige flux, een eeuwige metamorfose.

toont zich de meester, in de verbinding de meesteres', is een van de teksten die in de tentoonstelling te lezen is. Zo amendeert ze Goethes beroemde gezegde: mannen beperken zich, plooien voor de realiteit. Vrouwen daarentegen leggen verbanden, gaan creatief te werk.

Naast de tekeningen zijn er ook een aantal video's en films te bekijken in de tentoonstelling. Dat zijn geen tekenfilms in de traditionele betekenis, maar tekeningen in beweging, of tekeningen in confrontatie met mekaar. Want eigenlijk zit de beweging die Van Kerckhoven in deze filmpjes expliciteert in elk van haar tekeningen. De wereld bestaat voor haar niet uit vastgeroeste normen en clichés, niet uit slogans die door dik en dun verdedigd moeten worden, maar uit een eeuwige flux, een eeuwige metamorfose. Ze vergeleek haar werk wel eens met een vertaalmachine: ze hercombineert op intuïtieve manier woord en beeld. Woorden en beelden zijn voor haar wat ze evoceren, eerder dan wat ze werkelijk betekenen of zijn. Taal en beeld zijn een creatief proces, ze wil de verstarde betekenis ervan doorbreken. Dat noemt ze het utopische van haar project.

RECLAME

Uit een heel andere, Amerikaanse, traditie stamt het werk van de jonge Amerikaanse kunstenaar Kelley Walker (1969). De tentoonstelling in Wiels is zijn eerste solotentoonstelling in Europa. Walker is, zoals de Amerikaanse maatschappij waarin hij leeft, geobsedeerd door reclame. Via het manipuleren ervan maakt hij kunst. Een vorige generatie Amerikaanse kunstenaars, zoals Cindy Sherman, kroop letterlijk in de huid van de geprefabriceerde media-Amerikanen (Sherman fotografeert zichzelf terwijl ze allerlei rollen speelt). Walker kaatst de bal terug en gebruikt reclame om er weer kunst van te maken. Hij legt andere dingen over reclame, keert ze om, zet ze tegen een blinde muur, besmeurt ze met chocolade. Het resultaat is kunst die soms zelfs doet denken aan het Amerikaanse neo-expressionisme, maar die Walker graag verspreid als reclame: op gratis posters, op cd-roms. Walkers tentoonstelling is veel drukker en kleurrijker dan die van Van Kerckhoven, maar wie goed kijkt ziet ook overeenkomsten in de manier waarop ze allebei beelden uit de media recupereren en manipuleren.

MH

ⓘ Anne-Mie Van Kerckhoven en Kelley Walker tot 2 november in Wiels, Van Volxemlaan 354, 1190 Brussel. www.wiels.org

Waar naartoe

UIT

■ Design in Brussel
Naar het voorbeeld van de meeste grootsteden laat Brussel zich een maand lang meeslepen op het ritme van design. Dit weekend start de derde editie van Design September, een festival dat verspreid over de stad een vijftigtal evenementen omvat. Design van meubels, verlichting, voorwerpen, industrieel design, grafisch design, landschapdesign en voedingsdesign: heel wat organisaties bieden tussen 7 en 30 september een gevarieerd programma aan. Er zijn tentoonstellingen, vernissages, conferenties, filmvertoningen, debatten, atelierbezoeken , stadsparcours, een designrommelmarkt en pecha kucha - afgeleid van het Japans woord voor 'gebabbel' of 'prietpraat': een opdium waarop artistiekelingen twintig beelden telkens exact twintig seconden lang presenteren.

ⓘ www.designseptember.be

■ Bierweekend
Als bier u lief is, kan het weekend niet meer stuk. Op de Grote Markt in Brussel kan je naar het tiende Weekend van het Belgisch Bier, georganiseerd door de Belgische Brouwers en de Ridderschap van de Roerstok der Brouwers, in samenwerking met de stad Brussel. Een schare van veertig kleine, middelgrote en grote Belgische brouwerijen stellen hun beste bieren voor, en de brouwers komen ter plaatse een babbel slaan.

ⓘ Brouwershuis, Grote Markt Brussel, 02/511.49.87

OPERA

■ Turandot
De Vlaamse Opera start haar seizoen met 'Turandot' van Giacomo Puccini. Die keuze is niet toevallig want tijdens de laatste maanden van dit jaar neemt Marc Clemeur afscheid van de Vlaamse Opera. Daarom herneemt hij enkele spraakmakende producties uit de 18 jaar dat hij aan het hoofd stond van die instelling. In die periode bracht onder meer de Canadese regisseur Robert Carsen een opmerkelijke Puccinicyclus in de Vlaamse Opera. Het was meteen ook de start voor een schitterende internationale carrière van deze regisseur. Clemeur opent het seizoen dan ook met de meest vernieuwende productie uit Carsens Puccinicyclus. Carsen vermijdt het pseudo-oriëntalisme van het werk en toont overtuigend aan dat in alle culturen mensen met dezelfde emoties worstelen. Bij Carsen is Turandot een vrouw die er niet in slaagt een volwassen relatie met een man te hebben. Zo wordt deze opera een psychodrama waarin de macht van de massa centraal staat.

ⓘ Stadsschouwburg Antwerpen, 12, 14, 17, 20 september; Vlaamse Opera Gent, 28 september, 1, 7, 10 oktober; www.vlaamseopera.be

POP

■ Bart Peeters

Bart Peeters.
FOTO: PHOTONEWS

Dit weekend gaat de nieuwe tournee van Bart Peeters, 'Hemel in het Klad', in première. Vijf jaar na 'Het plaatje van Bart Peeters' en twee jaar na 'Slimmer dan de Zanger' verschijnt meteen ook de derde Nederlandstalige cd van de Boechoutse zanger, entertainer en tv-ster. Dankzij het onvoorziene succes van de voorganger (en het verlengen van de tournee, tot in Nederland toe) hebben de meeste nummers van de cd hun 'roadtest' al achter de rug. In de studio werd Peeters dit keer bijgestaan door Jo Francken en gasten als Ronny Mosuse en Bert Joris. In de persbio schrijft hij dat je door de samenstelling van zijn groep eerder geflirt hoort met de Wereldmuziek, de Klassieke Muziek en de Jazz, dan met Pop of Rock. 'Dat is toevallig zo gekomen.' Zelf vindt de zanger het vreemd dat er nog voor de cd-release al heel wat voorstellingen van de tournee (die tot het voorjaar van 2009 duurt) uitverkocht zijn. Snel zijn, is dus de boodschap.

ⓘ Zondag 7 september, 15u., AB, Brussel.

VRIEND VAN POETIN ONDER VUUR

■ (tijd) - Op het Klarafestival speelt maandag het Mariinsky Orkest onder leiding van Valery Gergiev. Een niet te missen evenement want Gergiev is een van de beste dirigenten. Maar hij kreeg de voorbije weken veel kritiek. Hij gaf op 22 augustus een concert in Tschinvali, de hoofdstad van Zuid-Ossetië. Dat Gergiev, geboren in Noord-Ossetië, een intieme vriend is van de Russische premier Poetin, is daar allicht niet vreemd aan.

Valery Gergiev is een van de beste dirigenten ter wereld. FOTO: REUTERS

Naast zijn activiteiten bij het Mariinsky Theater en bij verschillende muziekfestivals, is hij chef-dirigent bij het London Symphony Orchestra. Zijn muzikale carrière begon toen hij in 1977 in Berlijn de Karajanwedstrijd won. De Sovjetbureaucratie belette hem toen dat hij assistent van Herbert von Karajan werd, maar als assistent van Temirkanov in Sint-Petersburg mocht hij geregeld het Mariinsky Orkest dirigeren. In 1988 volgde Gergiev Temirkanov op. Hij ontpopte zich in Sint-Petersburg als een ambitieuze dirigent die het Mariinsky Theater op enkele jaren tijd opnieuw de internationale uitstraling van weleer kon verlenen. In die periode leerde hij ook Vladimir Poetin kennen, die een trouwe bezoeker van het Mariinsky Theater was.

Gergiev herontdekte de komende jaren gretig de originele versies van Russische opera's van Moessorgski, Borodin, Tsjaikovsky of Prokofjev, werken die al jaren niet meer gespeeld werden. Ook de symfonieën van Sjostakovitsj exploreerde hij met veel enthousiasme. Het Klarafestival geeft hem nu de kans om recentere Russische muziek te brengen, symfonisch werk van Ustvolskaya en Silvestrov, met het door Gergiev geknede Mariinsky Orkest. Om het publiek niet al te veel te overvallen met onbekend repertoire, wordt ook het vioolconcerto van Tsjaikovsky gespeeld. Sergey Krylov neemt de solopartij voor zijn rekening.

PORTRET

De al zo vaak bewierookte dirigent kreeg afgelopen twee weken echter ook bakken kritiek over zich heen wegens zijn optreden met het Mariinsky Orkest op donderdag 21 augustus in de hoofdstad van Zuid-Ossetië, Tschinvali. De reden voor Gergievs betrokkenheid bij het conflict in de Kaukasus is duidelijk: hij werd in Noord-Ossetië geboren en groeide op in de hoofdstad Vladikavkaz. Hij voelt zich ook Ossetiër en brengt geregeld vakanties door in zijn geboortestreek. In mei gaf hij nog een benefietconcert in Moskou waarvan de opbrengst bestemd was voor het muziekonderwijs van Noord-Ossetië. Vier jaar geleden al had Gergiev zich doen opmerken door zijn inzet voor de slachtoffers van het drama in Beslan. Op de Russische televisie riep hij toen op tot kalmte. Kort na de fatale afloop van de gijzeling bracht hij een benefietconcert in Londen waar hij een emotionele uitvoering van Tsjaikovski's emotionele zesde symfonie bracht. De opbrengsten gingen naar het Beslan Lifeline Appeal en een cultureel programma van het Mariinsky Theatre.

Gergiev kreeg toen heel wat appreciatie voor zijn acties voor Beslan, maar zijn concert twee weken geleden voor de verwoeste gebouwen in Tschinvali zette vooral veel kwaad bloed. Het optreden werd in de internationale pers meermaals als een 'protest tegen de Georgische aanval op de afvallige regio' of als een 'overwinningsconcert van de Russen' omschreven en bijgevolg door velen als een provocatie aangevoeld. Gergiev speelde die dag de symbolisch erg geladen 'Leningrad Symfonie' van Sjostakovitsj, een werk dat deze Russische componist in de Tweede Wereldoorlog tijdens de omsingeling van Leningrad componeerde om het Russische patriottisme te versterken. In zijn toespraak zei Gergiev dat hij de wereld op de tragedie in het gebied wilde attenderen. Hij vergeleek de situatie in Zuid-Ossetië ook met de aanslagen van 11 september 2001 in de Verenigde Staten.

Dat Gergiev een medestander van Vladimir Poetin is, is geen geheim meer. Beide mannen zijn goed bevriend, en zijn peter van elkaars kinderen. Gergiev wil het Westen er graag van overtuigen dat de Russen niet de agressors zijn in het conflict in Zuid-Ossetië. Op het Edinburgh International Festival waar Gergiev kort voor zijn afreis naar Zuid-Ossetië dirigeerde, trok hij van leer tegen Nina Ananiashvili van het Georgische Staatsballet die de internationale gemeenschap om hulp vroeg. Gergiev wees haar op het aanzienlijke aantal doden onder de Russen en pleitte voor een onderzoek dat de waarheid aan het licht brengt. TE

ⓘ Paleis voor Schone Kunsten, maandag 8 september, 20 uur, www.festival.be

ANTIEK, KUNST & DESIGN
PREMIUM CLASS

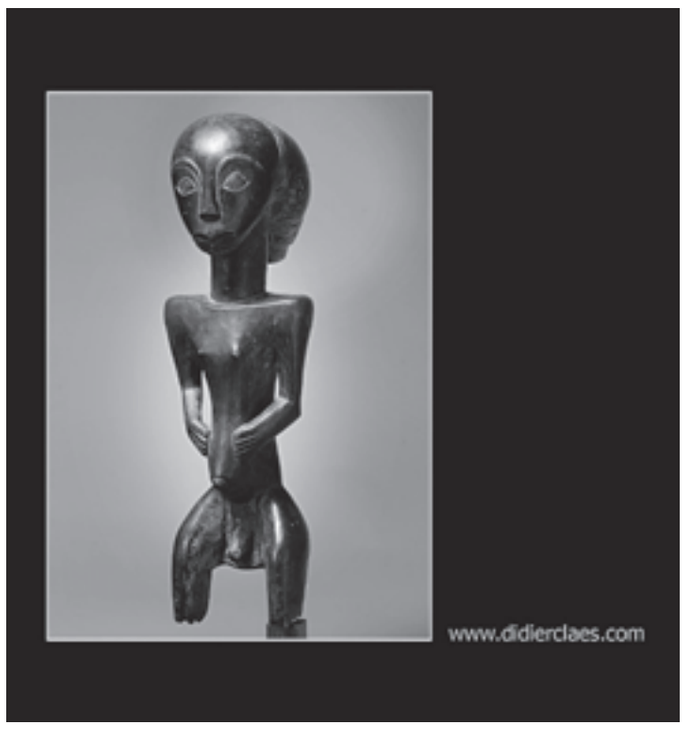

SPECIALE GECATALOGISEERDE VERKOOP
VAN JUWELEN, ANTIEKE JUWELEN, KUNST- EN SIERVOORWERPEN EN MERKUURWERKEN
TENTOONSTELLINGEN
Donderdag 11 september 2008 van 10u00 tot 15u00
Vrijdag 12 september 2008 van 10u00 tot 15u00
Zaterdag 13 september 2008 van 10u00 tot 12u00
VEILING
Zaterdag 13 september 2008 vanaf 13u00
BERG VAN BARMHARTIGHEID
Sint-Gisleinsstraat 19-23 - 1000 Brussel - Tel.: 02 512 81 83 - Fax: 02 512 38 93
http://www.bergvanbarmhartigheid.be - E-mail: info@bergvanbarmhartigheid.be